Motivatie deelname aan vijf regionale opgaven:

Opgave Groene Groei

- *Zou Overbetuwe moeten blijven deelnemen aan deze opgave? Waarom wel of niet?*
  Ja. Als gemeente streven we immers integrale groei na. De woningbehoefte is hierbij vaak aanleiding of 'katalysator', maar het Middengebied kan alleen bijdragen aan een goede leefkwaliteit voor bestaande en nieuwe inwoners (nu én duurzaam voor de toekomst) als óók randvoorwaarden omtrent landschap, mobiliteit, economie én circulariteit op orde zijn. Hiermee begeef je je op het regionale schaalniveau, deze netwerken houden niet op bij de gemeentegrens, inwoners passeren de grens dagelijks vele malen op weg naar school, werk of voorzieningen. Ook public affairs en lobby zijn hierbij van belang om totstandkoming van de landelijke nota's en financiële arrangementen te kunnen beïnvloeden en/of benutten. Als individuele gemeente 'sla je hier geen deuk in een pakje boter'.

- *Zijn er projecten (lokaal/regionaal) waarbij deelname aan de regionale opgave van belang is, zo ja welke en waarom?*
  Ja. Het speerpunt verstedelijkingsstrategie is van belang om de randvoorwaarden voor woningbouw te kunnen creëren. De 'versnellingsopgave woningbouw' zelf wordt geholpen door te voorzien in de afspraken die provincie en Rijk vereisen; deze voorzien via de Woondeal in een breed palet aan instrumenten (die Overbetuwe ook benut) om realisatie van woningbouw minimaal op peil te houden. Naast ook instrumenten die verdeling van bestaande woonruimte raken; bijvoorbeeld de huisvestingsverordening die van toepassing is op onze regionale woningmarkt.

- *Wat betekent het meedoen aan de opgave voor onze begroting? Kan het gefinancierd worden uit (deels) bestaand budget of betreft het (deels) nieuw budget?*
  De inwonersbijdrage groene groei voor 2025 is € 57.712,62. Binnen bestaande middelen is geen ruimte voorzien om extra budget in te zetten voor de regionale opgaven.

- *Kunnen we überhaupt niet meedoen aan deze opgave (hebben we eigenlijk wel een keuze) en wat zijn de consequenties als we niet meedoen?*
  Zie antwoorden op de 1e vraag. Daarbij is de status van de verplichte samenwerking in de Woondeal tevens van belang, nu vormgegeven binnen de opgave 'groene groei'.

Opgave Circulaire Regio

- *Zou Overbetuwe moeten blijven deelnemen aan deze opgave? Waarom wel of niet?*

Het regionale speerpunt ‘transitie naar duurzame energie’ heeft prioriteit binnen Overbetuwe. Een belangrijke activiteit daarbinnen is de Regionale Energiestrategie (RES), ook onderdeel van de circulaire regio. De RES is een verplicht onderdeel waardoor het lastig is om in zijn geheel uit de circulaire regio te stappen. Ook circulaire woningbouw en klimaat-adaptief landschap zijn voor Overbetuwe van belang. Zoals eerder aangegeven de overige speerpunten van de circulaire regio beperkt van meerwaarde voor Overbetuwe.

- *Zijn er projecten (lokaal/regionaal) waarbij deelname aan de regionale opgave van belang is, zo ja welke en waarom ?*

Uitvoering van de RES is van meerwaarde voor de gemeente Overbetuwe, met name de uitvoering van de SPUK regionale structuur warmte. Er zijn verschillende projecten met regiogemeenten, dit wordt opgepakt zonder directe ondersteuning vanuit de regio, zoals SMP / natuur inclusief isoleren.
Onderwerpen uit de circulaire regio hebben raakvlakken met andere opgaven. Circulair bouwen is verweven met de Woondeal, het landschappelijke groen-blauw raamwerk heeft raakvlakken met klimaatadaptatie. De oproep is om de integraliteit te bewaken en in te zetten op het ‘hoe’. Integraal programmeren gaat over gemeentegrenzen heen, hiervoor is regionale samenwerking nodig.

- *Wat betekent het meedoen aan de opgave voor onze begroting? Kan het gefinancierd worden uit (deels) bestaand budget of betreft het (deels) nieuw budget?*

De inwonersbijdrage circulaire regio voor 2025 is € 79.722 waarvan € 29.345 voor deelname RES. Van het totale bedrag wordt jaarlijks € 31.500 gedekt door CDOKE gelden (Rijksmiddelen). Binnen bestaande middelen is geen ruimte voorzien om extra budget in te zetten voor de regionale opgaven.

- *Kunnen we überhaupt niet mee doen aan deze opgave (hebben we eigenlijk wel een keuze) en wat zijn de consequenties als we niet meedoen?*

In het reglement van de GMR is afgesproken dat het niet mogelijk is om voor de helft in te tekenen op een onderdeel. Het is dus of deelnemen aan de gehele desbetreffende opgave, of onderhandelen over prioritering binnen of scope van de desbetreffende opgave. Punten hiervoor kunnen ingebracht worden voor bespreking in bestuurlijk opgave team en bestuurlijk platform. Hiervoor zijn de linken met circulaire woningbouw en het klimaat-adaptieve groen-blauw raamwerk van belang. Ook de prioriteit van duurzame energie is van belang, inclusief aandacht voor de verplichte deelname aan een RES (nu onderdeel van de circulaire regio). De RES regio’s worden ook gebruikt voor de verdeling van rijksgelden waaronder de SPUK regionale structuur warmte NPLW en de gezamenlijke aanpak voor geothermie met regio gemeenten.

Opgave Ontspannen regio (onderdeel groen-blauw raamwerk)

- *Zou Overbetuwe moeten blijven deelnemen aan deze opgave? Waarom wel of niet?*

Het Groen Blauwe Raamwerk omvat de realisatie van de landschapszones (Danenberg, Knoop 38, Boven-Linge, doorontwikkeling park Lingezegen en de verbinding met de Veluwe) in Overbetuwe. De deelname aan het Groen Blauwe Raamwerk vergroot de realisatiekansen en financiering. Door deel te nemen kunnen we gezamenlijk met de andere overheidspartijen de landschapszones realiseren. Rood en groen kunnen zich dan integraal ontwikkelen, meer landschap meer stad.

- *Zijn er projecten (lokaal/regionaal) waarbij deelname aan de regionale opgave van belang is, zo ja welke en waarom?*

De deelname is van belang voor de realisatie voor de projecten Danenberg, Knoop 38, Boven-Linge, doorontwikkeling park Lingezegen en de verbinding met de Veluwe in onze gemeente.

- *Wat betekent het meedoen aan de opgave voor onze begroting? Kan het gefinancierd worden uit (deels) bestaand budget of betreft het (deels) nieuw budget?*

Binnen bestaand budget is geen ruimte voorzien voor de regionale bijdrage.

- *Kunnen we überhaupt niet mee doen aan deze opgave (hebben we eigenlijk wel een keuze) en wat zijn de consequenties als we niet meedoen?*

De consequentie is dat samenwerking met Rijk, provincie, regio waterschap en gemeenten komt te vervallen. Daarmee verspelen we ook de (mede)financiering van deze partijen om de landschapszones te realiseren.

Opgave Ontspannen regio – onderdeel duurzaam toerisme (Recreatie)

- *Zou Overbetuwe moeten blijven deelnemen aan deze opgave? Waarom wel of niet?*

Het is de eerste en enige regionale samenwerking op het gebied van Toerisme en Recreatie. Hiervoor werkte de gemeenten langs elkaar heen, deden dubbel wek en werkten elkaar soms tegen (inefficiënt en concurrerend). Door samen te werken kunnen grotere resultaten bereikt worden: door delen van kosten en door inhoudelijke afstemming, waardoor het aanbod elkaar versterkt/aanvult. Veel is er al bereikt in korte tijd zoals de romeinenopgave, waarbij

- *Zijn er projecten (lokaal/regionaal) waarbij deelname aan de regionale opgave van belang is, zo ja welke en waarom ?*

1. Wandelnetwerk, dit biedt de bezoeker en inwoners een doorgaand aanbod van routes over de gemeentegrenzen, waarbij lokale informatie beschikbaar is, zowel analoog als digitaal. Gezamenlijk opdrachtgeverschap en subsidie van Provincie Gelderland maakt het een efficiënt en effectief proces met een herkenbaar (aantrekkelijk) resultaat.

2. De diverse Verhaallijnen, regionaal van aard, bieden structuur en herkenbaarheid, wat een meerwaarde is voor bewoners en aantrekkelijk is voor bezoekers. De plannen kunnen gezamenlijk opdracht zijn. Uitwerking kan regionaal, maar in samenhang met de regio. (de vijf nu bekende verhaallijnen, bevinden zich wel in verschillende processtadia).

- *Wat betekent het meedoen aan de opgave voor onze begroting? Kan het gefinancierd worden uit (deels) bestaand budget of betreft het (deels) nieuw budget?*

Het ontwerp en de aanleg van het wandelnetwerk is deels uit aanvullend budget gekomen, deels uit bestaand budget t.b.v. sport in de buitenruimte. Onderhoud en beheer van de routebordjes komt uit regulier budget voor recreatie (zoals de bestaande rondjes). Voor eventueel (door) ontwikkeling zal in een latere fase misschien incidenteel geld nodig zijn.

Overige acties binnen het speerpunt duurzame recreatie worden steeds gefinancierd uit de algemene bijdrage aan de GMR, vaak in combinatie met subsidies van Provincie Gelderland.

- *Kunnen we überhaupt niet mee doen aan deze opgave (hebben we eigenlijk wel een keuze) en wat zijn de consequenties als we niet meedoen?*

Als Overbetuwe recreatief en toeristisch aantrekkelijk willen zijn en blijven voor inwoners en bezoekers, dan zullen er investeringen gedaan moeten worden. In combinatie met de regio, heeft dit meer effect; door een groter bereik, bekendheid en meer variatie in aanbod.

Niet meedoen betekend dat er een groot gat valt midden in de GMR, met een negatieve lading. Overbetuwe kan dan ook niet meer meeliften met de acties van de regio.

Opgave Ontspannen regio (onderdeel sterke culturele infrastructuur)

- *Zou Overbetuwe moeten blijven deelnemen aan deze opgave? Waarom wel of niet?*

Ja, blijven deelnemen. Er is grote winst voor Overbetuwe te halen op het gebied van aantrekkelijkheid, zichtbaarheid en groei door ontwikkeling van ons cultureel erfgoed (o.a. Unesco-Werelderfgoed). De stappen die we hierin als eenpitter kunnen zetten hebben minder impact dan wanneer we hier gezamenlijk in optrekken.

Binnen het thema cultuureducatie en ondersteuning van culturele vrijwilligersorganisaties komen vanuit de GMR momenteel mooie impulsen. Dankzij deze impulsgelden kunnen we een kwaliteitsslag maken in het cultuuronderwijs binnen onze gemeente.

- *Zijn er projecten (lokaal/regionaal) waarbij deelname aan de regionale opgave van belang is, zo ja welke en waarom ?*

Doorontwikkeling van projecten rondom Unesco-Werelderfgoed in het Tempel-Kerkmuseum. Zo staat er bijvoorbeeld een doeboek voor de bovenbouw van het basisonderwijs gepland in samenwerking met gemeenten Lingewaard en Arnhem. De beoogde financiering van dit project wordt medemogelijk gemaakt door impulsgelden van de GMR. Daarnaast biedt het binnen de GMR ontwikkelde Masterplan Romeins Verleden perspectief om de komende jaren lokale projecten op te zetten die aanhaken bij andere activiteiten binnen dit thema in de regio.

Samenwerkingsprojecten om cultuureducatie te versterken. Samen met gemeente Lingewaard en gefinancierd met gelden vanuit de GMR.

- *Wat betekent het meedoen aan de opgave voor onze begroting? Kan het gefinancierd worden uit (deels) bestaand budget of betreft het (deels) nieuw budget?*

Op dit moment is het meedoen aan deze opgave vooral positief voor onze begroting. Met impulsgelden die voor onze gemeente beschikbaar zijn gekomen kunnen we onze eigen begroting aanvullen en inzetten binnen bestaande beleidsdoelen.

- *Kunnen we überhaupt niet mee doen aan deze opgave (hebben we eigenlijk wel een keuze) en wat zijn de consequenties als we niet meedoen?*

We kunnen de keuze maken om niet mee te doen aan de opgave, maar missen dan wel veel voordelen van de logische aansluiting met andere gemeentes in de regio. Cultureel erfgoed, cultuurbelangstelling en de uitdagingen van vrijwilligersorganisaties houden zich niet aan bestaande gemeentegrenzen. Het voordeel dat we zowel inhoudelijk als financieel behalen door samenwerking zou moeilijk te behalen zijn zonder de bestaande samenwerking binnen de opgave.

Opgave Productieve Regio

- *Zou Overbetuwe moeten blijven deelnemen aan deze opgave? Waarom wel of niet?*

Ja, het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) onderdeel van het speerpunt toekomstbestendige werklocaties is belangrijk om nauw bij betrokken te zijn. In praktijk is dit het speerpunt waar de Productieve Regio de meeste tijd/budget aan besteedt.

- *Zijn er projecten (lokaal/regionaal) waarbij deelname aan de regionale opgave van belang is, zo ja welke en waarom ?*

Het RPW is van belang voor de Overbetuwse bedrijfsruimtemarkt. Het RPW bepaalt onder andere op welke wijze uitbreidingen van regionale bedrijventerreinen toegestaan zijn.

- *Wat betekent het meedoen aan de opgave voor onze begroting? Kan het gefinancierd worden uit (deels) bestaand budget of betreft het (deels) nieuw budget?*

Er is € 100.000 budget voor uitvoering van het Economisch Uitvoeringsprogramma. Toename van het budget voor de Productieve Regio kan eventueel uit dit budget worden gefinancierd. Voorlopig vragen de acties vanuit de Productieve Regio niet om extra budget.

- *Kunnen we überhaupt niet mee doen aan deze opgave (hebben we eigenlijk wel een keuze) en wat zijn de consequenties als we niet meedoen?*

De omgevingsverordening van de provincie Gelderland verplicht gemeentebesturen om in regioverband iedere vier jaar een RPW op te stellen.
Daarnaast is ervan uit de GMR voor de periode 2025-2028 een bijdrage toegezegd aan de Human Capital agenda.

Opgave Verbonden regio

- *Zou Overbetuwe moeten blijven deelnemen aan deze opgave? Waarom wel of niet?*

Ja, de opgave van de Verbonden regio komt voor het overgrote deel overeen met onze eigen koers die in 2021 is ingezet met het Ambitiedocument Overbetuwe 2030 sociale, slimme en schone mobiliteit. Vraagstukken doen zich vaak voor op regionale schaalniveau en kan je alleen gezamenlijk met andere partijen oppakken.

- *Zijn er projecten (lokaal/regionaal) waarbij deelname aan de regionale opgave van belang is, zo ja welke en waarom ?*

Ja, enkele voorbeelden zijn: fietsprojecten (o.a. doorfietsroute VeluweWaalpad en fietsverbinding langs de Linge). We krijgen ondersteuning bij de voorbereidingen en subsidie mogelijkheden. Ondersteuning inbreng landelijke en provinciale projecten (gebiedsaanpak, spoorgoederenvervoer, hubs, OV-concessie, etc.). Gezamenlijke inkoop ondersteunende voorzieningen als verkeersongevallenprogramma en regionaal verkeersmodel.

- *Wat betekent het meedoen aan de opgave voor onze begroting? Kan het gefinancierd worden uit (deels) bestaand budget of betreft het (deels) nieuw budget?*

Er is geen bestaand budget voor financiering.

- *Kunnen we überhaupt niet mee doen aan deze opgave (hebben we eigenlijk wel een keuze) en wat zijn de consequenties als we niet meedoen?*

Als we niet meedoen dan missen we gezamenlijke aanpak bij projecten die eerder genoemd zijn. We zullen zelf inbreng moeten leveren voor opgaven en dit vraagt meer ambtelijke inzet en mogelijk inhuur voor complexe vraagstukken.
Ook wordt het lastig om gemeentelijke projecten op te schalen omdat het niet op de regionale agenda staat.